

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 4.— Núm. 172.— Diumenge 29 de Novembre de 1903.

LO QUE VOLÈM

«Volèm la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempeyin càrrechs públics: volèm Corts catalanes, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi à la organissació interior de nostra terra: volèm que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia' ls pleys y causas: volèm ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la facultat de poder contribuir à la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsosea presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Los diputats catalanistas contra'l repartiment de la quinta

No fá gaire clamavam desde aquestas mateixas planas contra l'irritant desigualtat ab que contribueix Catalunya a la formació de l'exèrcit espanyol. Es aquesta, podríam dirne una *subvenció en sanch* que Madrid y altres regions disfrutan, a costas del comerç, l'agricultura y l'industria dels països més treballadors de l'Estat y per consegüent més necessitats de brassos. Y en una regió com la nostra, refractaria del tot al servey de las armas, la manera com nos tracta'l poder central exigintnos en lo cupo actual, per exemple, 911 minyons més dels que'ns corresponen, segons lo cens de població, hauria d'aixecar tal protesta que obligués al govern a donar ben prompte la merescuda reparació.

No succeirà aixís, ja ho sabem. Però pera vergonya de molts que s'entretenen a sembrar discordias y odis entre'ls fills de Catalunya pera que distrets en lo calor de la disputa'ls governs s'emportin lo nostre jovent; pera satisfacció dels qui atents sols al bé de la Terra, abominem dels partits centralistas-veritables butxins de Catalunya, copièm l'exposició que sobre aquest assumpto ha dirigit l'eminent arquitecte y diputat catalanista D. Lluís Domènech y Montaner al President del Consell de Ministres y també al President del Congrés.

Diu aixís tan notabilíssim document:

EXCMO. SEÑOR PRESIDENTE DEL CONSEJO DE MINISTROS:

Un acuerdo del Congreso concede á los diputados la facultad de dirigir ruegos y preguntas por escrito á los Ministros, á fin de que, previamente enterados estos, puedan dar las esplicaciones correspondientes á las Cortes. Creyendo este procedimiento adecuado al caso que trata, el diputado que suscribe llama la atención de V. E. sobre el desequilibrio considerable que se nota en el cupo señalado á las diferentes regiones para el actual reemplazo del ejército y la población que les reconoce el último censo general hecho y publicado por el Estado.

Ya otras veces, especialmente en las angustias de las últimas guerras coloniales, hubieron de hacerse recamaciones por este motivo y pareció desprenderse de las esplicaciones oficiales, que no solo no era aquel desequilibrio un hecho circunstancial o fortuito, sino que análogo desequilibrio se notaba en las mismas regiones con el número de casos de exención para el servicio de las armas.

El diputado que suscribe ruega, pues, á V. E. que examine los estados siguientes en que se pone en relación el censo oficial de población con el cupo de reemplazo correspondiente á cada región y se digne dar al Congreso las esplicaciones y datos en que se funda ó á que pueda atribuirse tan notable desequilibrio.

Cataluña, voluntariamente unas veces y otras siguiendo remotísimos usages obligatorios, ha defendido el país con todos sus hombres útiles, actualmente tiene establecido constantemente el servicio del Somaten con 50,000 hombres y, mientras dispuso de sí misma, tuvo organizada una instrucción militar sólida que permitió siempre á sus naturales batirse con ventaja con ejércitos aguerridos y más numerosos, dirigidos por los más hábiles generales. Pero en este país es odiado el servicio obligatorio en ejército permanente, sea con quintas ó sin ellas, y más odioso, si cabe, le resulta aplicado con tales diferencias y desequilibrios.

No ha de encarecer, pues, á V. E. el diputado que se le dirige, la conveniencia de esplicar ante el país las causas de las diferencias que notará en los estados que á continuación se incluyen, y de apoyarlas con datos si tienen fundamento legítimo ó de enmendarlas con energía si fueren su causa abusos ú ocultaciones.

Están calculados los cuadros siguientes para el actual reemplazo de 60,000 hombres y tomando como base el censo de población de 1900, que da un total de 18.618,085 habitantes, por lo que corresponde, casi exactamente, un hombre del cupo por cada 310 habitantes:

1.ª REGION.—CASTILLA LA NUEVA			
PROVINCIAS	HABITANTES según censo	Cupo que le correspondiera según el censo de población	CUPO ASIGNADO POR EL MINISTERIO DE LA GUERRA
Madrid	775,034	2,500	1,960
Balajoz	520,246	1,678	1,700
Toledo	376,814	1,216	1,754
Ciudad Real	321,580	1,037	901
Segovia	159,243	514	585
Ávila	200,437	647	770
Cáceres	302,164	1,168	908
Guadalajara	200,186	646	689
Total	9,406		9,267

A la villa de Madrid con 739,835 habitantes, le corresponderían 1.741 quintas y da solamente 1,126, ó sea unos dos tercios del cupo correspondiente por su población:

Villa de Madrid	Diferencia de menos 629
Región	Diferencia de menos 139

2.ª REGION.—ANDALUCÍA			
PROVINCIAS	HABITANTES según censo	Cupo que le correspondiera según el censo de población	CUPO ASIGNADO POR EL MINISTERIO DE LA GUERRA
Sevilla	556,255	1,791	1,889
Granada	492,460	1,589	1,093
Cádiz	452,659	1,460	1,040
Córdoba	455,858	1,471	1,378
Málaga	511,989	1,652	2,302
Almería	359,013	1,158	1,173
Huelva	260,880	842	1,045
Jerez	474,490	1,531	1,077
Total	11,524		10,997

Región: Diferencia total de menos... 527

3.ª REGION.—VALENCIA			
PROVINCIAS	HABITANTES según censo	Cupo que le correspondiera según el censo de población	CUPO ASIGNADO POR EL MINISTERIO DE LA GUERRA
Valencia	806,556	2,602	2,247
Murcia	577,987	1,864	1,952
Castellón	310,828	1,003	1,141
Alicante	470,149	1,517	1,249
Cuenca	249,696	805	804
Albacete	237,877	767	883
Total	1,558		8,366

Región: Diferencia total de menos... 192

4.ª REGION.—CATALUÑA			
PROVINCIAS	HABITANTES según censo	Cupo que le correspondiera según el censo de población	CUPO ASIGNADO POR EL MINISTERIO DE LA GUERRA
Barcelona	1,054,541	3,402	4,287
Tarragona (*)	337,964	1,090	927
Gerona	299,287	965	894
Lérida	274,590	886	1,196
Total	6,343		7,254

Región: Diferencia total de MÁS... 911

5.ª REGION.—ARAGÓN			
PROVINCIAS	HABITANTES según censo	Cupo que le correspondiera según el censo de población	CUPO ASIGNADO POR EL MINISTERIO DE LA GUERRA
Zaragoza	421,843	1,361	1,006
Huesca	244,867	790	1,192
Soria	150,462	485	685
Teruel	246,001	794	859
Total	3,430		3,742

Región: Diferencia total de MÁS... 312

6.ª REGION.—NORTE			
PROVINCIAS	HABITANTES según censo	Cupo que le correspondiera según el censo de población	CUPO ASIGNADO POR EL MINISTERIO DE LA GUERRA
Burgos	338,828	1,093	1,162
Navarra	397,666	992	1,259
Guipúzcoa	195,850	632	799
Vizcaya	311,361	1,004	938
Alava	96,385	311	373
Logroño	189,376	611	618
Santander	276,003	891	865
Total	5,534		6,014

Región: Diferencia total de MÁS... 480

7.ª REGION.—CASTILLA LA VIEJA			
PROVINCIAS	HABITANTES según censo	Cupo que le correspondiera según el censo de población	CUPO ASIGNADO POR EL MINISTERIO DE LA GUERRA
Valladolid	278,561	899	776
León	386,083	1,245	1,337
Asturias	627,069	2,023	1,552
Palencia	192,473	621	749
Zamora	275,545	889	970
Salamanca	320,765	1,035	1,102
Total	6,712		6,487

Región: Diferencia total de menos... 225

Asturias: Diferencia de menos... 470, ó sea aproximadamente el 25 por 100 del cupo correspondiente.

8.ª REGION.—GALICIA			
PROVINCIAS	HABITANTES según censo	Cupo que le correspondiera según el censo de población	CUPO ASIGNADO POR EL MINISTERIO DE LA GUERRA
Coruña	653,556	2,108	1,595
Lugo	465,386	1,501	1,911
Pontevedra	457,262	1,475	1,234
Orense	404,311	1,304	1,094
Total	6,388		5,834

Región: Diferencia total de menos... 554

Canarias	358,564	1,157	949
Baleares	311,640	1,005	1,090
Total	6,888		6,487

RESUMEN

Dan cupo de menos:	Madrid	629
	Andalucía	525
	Galicia	554
	Asturias	470
	Valencia	192
	Canarias	208
Dan cupo de más:	Cataluña	911
	Norte	480
	Aragón	312
	Baleares	85

Además Castilla la Nueva y Extremadura compensan, dando de más, gran parte de lo que Madrid dá de menos, y el reino de León y Castilla la Vieja compensan una parte de lo que dá de menos Asturias, nivelándose así el cupo total.

LUIS DOMENECH Y MONTANER,
diputado á Cortes por Barcelona

(*) A primera vista sembra que la provincia de Tarragona dongui menys soldats dels que li corresponen. Tingas present que tots los pobles dels partits de Vallis, Vendrell y Montblanch están compresos en la zona de Vilafranca, y's veurá com també sufrim lo correspondent excés com las restantes provincias catalanas. N. de la R.

Abús denigrant

Hi ha un atavisme intel·lectual, a l'Estat espanyol, indubtable y tant ràpidament desenrotllat com intencionalment sentit; lo deliri, lo frenesí de tenir un quefe, un amo, un que pensi per tots, que mani, y quins manaments hagin d'ésser complets a ulls cluchs y ab lo major entusiasme. Aquesta elecció ha d'anar acompanyada d'una fè cega y basada... en una especie de *cansanci*, típic d'aqueix Estat, que no'ns permet pensar res per compte propi. Som tant sabis, tant civilisats, tant bons germans! Per què pensar més? Per què estudiar, treballar y estimarnos més uns als altres? Això repugna, l'intel·ligencia's revela y no admet tant rebaxament y tanta ignorancia.

Fá algún temps que l'Estat espanyol se vá creuer amenassat per un moviment, si bé en cert modo just en son origen, repulsiu pels medis que empleava pera manifestarse: l'anarquisme. Aqueix moviment vá creixer ràpidament. Era la *fam* que parlava, la *fam* exasperada; sos crits van arribar més o menys endins de conciencias egoistas que van confondre lo fondo ab la forma expressament, per acabar de fer antipàtic y odiós lo moviment y que varen demanar lleys (aquí tot ho fem ab lleys) per la repressió de lo que amenassava acabar son absolut y fins allavors tranquil poder, sens dignarse pendre interès en posar en clar la justicia o injusticia dels crits de la *fam* desesperada. D'aquí que vingués aquell laboriós període, aquella macàbrica barreja de bombas, fusellaments, desterrors, lley d'accidents del treball, conatos de lleys, com la de *huelgas*, etc., etc.

De repent a l'Estat espanyol apareixen alguns Mesias, y com és natural a Catalunya n'apareix un. Quí és? qui l'envia? qui l'ha cridat? quins llassos l'uneixen a la nostra terra? Cap, com no sigui l'amor a l'Humanitat, que diu sentir tant vivament. Maneja admirablement l'eloquencia de las passions, sab excitarlas, sab desbordarlas, probablement sabrà, donchs, encausarlas y dominarlas; arriba a bona hora, a terreno abonat, sos parlaments són ovacionats ab entusiasme, sa popularitat se fá inmensa, en una paraula: s'apodera de la *massa*.

Mes, per escarni d'aqueix amor que diu tenir envers l'Humanitat, aqueix Mesias sols pròdica o tis, destrucció, intolerancia, venjansas. Aumenta, donchs, d'un modo fabulós lo moviment iniciat y tot fá prevenir que'ns acostem al desenllás d'una, per demés, sagnant tragedia, quan de repent presenciem la transformació més lluny del nostre pensament: lo naixement expontani d'un partit polítich, l'ilustració, per art d'encantament, de mils y mils d'homes, l'espectre de la *fam* desesperada deixa de cridar: a l'Orient se veu apuntar rodejat de llum un *gorro frigio*. Y sentim de moment un barrejament de paraulas que'ns aturdeix y veiem ab extraordinaria sorpresa que's fan fraternisar y s'invocan noms tant antitètics com amor y odi, intolerancia y llibertat, germanor y extermini, respecte y ultratge. Ja no hi ha més que dos classes d'homes: sacrificadors y sacrificats ab los papers a punt de cambiarse. Lo Déu de l'Humanitat se tapa la cara y plora ab desconsol.

Se treu la pols a bandera; trenta anys seguits amagada, y's tremolan. Lo Mesias fá un esforç titànich d'eloquencia y hipnotisa a las *massas*. L'entusiasme aumenta prodigiosament. Grans patriotas trenta anys seguits tancats a casa seva's deixan sugestionar, ploran d'entusiasme, la fè's invadeix y ls electrisa novament, los esperits apocats creuen que tremola l'edifici de l'Estat espanyol; funcionan *comités* populars y cau lo castell precisament per a'xò. Al-

ORFEBRERIA RELIGIOSA

DE LA
ANTIGA FÀBRICA
DE SEDERIAS Y TALLER
DE BRODATS
DE
Fills de Miquel Gusi

BARCELONA
Artística pera Saló
en Bronzo

J. CABALLÉ Y GOYENECHÉ
TARRAGONA

Teléfono, 42

Teléfono, 42

Plata Santamaría

RAMBLA DE S. JUAN Nº 48

A. y A. Santamaría
BARCELONA

ORNAMENTOS D'IGLESIA

guns protestan, altres se retiran a casa tristos i més desconfiats que may i al voltant del Mesias queda un poble fanatisat y l'espectre de la fam desesperada, crida esgarriosamente apuntant per Orient y desplegant son mantó. Què ha passat? Es l'amo, que ha agafat la tralla y a fuetadas ensenya llibertats. Es l'home p. jat ràpidament a alturas extraordinàries, que té un desbordament de vanitat, un deliri de manar, que desprecia als fanàtics que l'han esclavistat y que juga a dictadors.

W.

Expansió mercantil Ibero-americana

La visita que'l vis-president de la República Argentina Dr. Quirno Costa, va fer a Barcelona a primers de Janer de l'any actual, donà lloch a que per la revista «Mercurio» y ab la cooperació de diferents entitats econòmiques de la capital catalana s'organís a correu una Exposició en la que'l Dr. Costa, pogués formar concepte de l'estat florent de la nostra indústria.

Se portà a cap l'exposició y fou un èxit, mostrantse'l Dr. Costa satisfet, al menys exteriorment, puig ab això dels avenços passa com ab tot, hi ha que pendrer las cosas d'un modo relatiu. Aixís Barcelona senyala un gran progrés mercantil y industrial envers totas las demés poblacions de Espanya; mes si comparèrem nostra primera ciutat comercial ab altres de l'extranger, lo chauvinisme no pot portarnos fins a l'extrèm de no reconèixer en los ports de Gènova y Marsella, pera no surtirnos ja del Mediterrani, una superioritat inmensa en facilitats de tota classe, que com és consegüent se tradueix en economia y benefici pera son comerç.

La recent instalació d'aparells pera descarregar blats al port de Barcelona, n'és una bona prova de lo que diem. Hi ha molts y molts serveis que a Barcelona's desconeixen, mentres a sas rivals en lo mar llatí s'estàn ja retirant per anticuats. Los magnífics dochos de Gènova y Marsella, fins ab instalacions frigoríficas los del primer, posan a aquells negociants en condicions de superioritat que aquí no arribarèrem a assolir sinó ab llastimós retrás, anant sempre a la cua de totas las nacions.

Atalagats ab l'èxit de l'exposició, quan a nostre modo d'entendre, no és ab exposicions com se fan coneixer los articles industrials, puig si és relativament fàcil presentar instalacions bònicas, no ho és tant que'ls productes agrícolos y industrials pugan competir quan se'ls compara ab los similars d'altres nacions, en la soletat del despatx y lliure l'imaginació de tot prejudici, de tota fantasia, de tot esperit patri que si és sempre recomenablen, no's descompta ni fa pesar més la balansa mercantil, se concebi l'idea del desenrotll de las relacions ibero-americanas, y sobre aquest tema s'ha fantasiat aquests últims temps molt y molt.

Y diem que s'ha fantasiat, perquè l'entusiasme ab que s'ha pres la cosa demostra un desconeixent gran de lo que són avuy en día los mercats americans. Los cab es submarins y

la navegació a vapor, han posat los mercats americans ab tan íntim contacte ab Europa que, naturalment, exercintse allí la lliure competència, ha passat lo que tenia que passar. No envièren productes industrials a Amèrica per la mateixa rahó que no exportem a altres països d'Europa; per inferioritat en la producció, per deficiència d'elements.

Pera contrarrestar aquesta deficiència d'elements, s'ha constituït recentment lo «Crédito Ibero-Americano» ab un capital de deu milions de pessetas, y en part pera obrir negociis a aquesta entitat bancaria y en part pera acabar l'obra iniciada ab la vinduda del barco argentí «Presidente Sarmiento» y'l Dr. Quirno Costa després, s'envià una embaixada comercial a l'Argentina, constituïda per notables economistas catalans y en la que figuren com a elements de més valua lo Sr. Rahola y'l Sr. Zulueta.

La delegació catalana empenqué'l viatge ab lo major entusiasme, aquí com al Plata, ahont arribà'l 25 de setembre. Se li donaren tota classe de facilitats, mes molt nos temem que tota la bona voluntat d'uns y altres resulti infructuosa, perquè no és d'aquesta manera que a nostre modo d'entenir pot ferse que'ls de profit en lo sentit d'extèndrer un poch, no molt, lo comerç espanyol a Amèrica. Mes com aquest article resultaria massa llarg, ho deixarem pera'l vinent.

Cosas de casa

Mare de Déu, quina manera d'administrar los interessos de la ciutat, lo nostre Ajuntament!...

Tothom sab que pagant l'Ensanxe varen acordar, fa algún temps, la compra d'una màquina d'escriure, que, segons tenim entès, costà la friolera de mil y tantas pessetas. Alas-horas comentarem aquell acort y ferrem avinent que no enteniam perquè l'Ajuntament feya aquell derrotxe, ja que cap necessitat hi havia d'obtenir aquella maquineta, puig són molts los días que'ls empleats estan sense feyna y per lo tant podria molt bé estalviar-se aquella quantitat. Però, qu'ns havia de dir que aquell acort portés cua, com ne portan casi totas las cosas d'aquella casa? Y la cua ha sortit ja en forma de maquinista, és a dir, de nomenament d'un empleat pera que's dediqui solzament a fer funcionar l'aparall en qüestió; y a l'aital empleat se li concedí'l sou de 500 pessetas anyals.

Vaja, senyors regidors que proposaren o acordaren l'esmentat sou, permetèns los hi diguèrem que això de 500 pessetas, és una mesquindad y que massa saben vostès que ab ellas no pot viure un home; però de segur que vostès se'n riaran d'aquesta apreciació nostra, perquè deuen pensar que bé prou que hi haurà qui's cuidarà dintre poch temps de ferlo creixer aquell sou.

Encara hi ha més: en la sessió de la setmana prop passada hi hagué qui demanà explicacions sobre cert matute y se li contestà que allò fou degut a la falta de vigilància, y que era precis autorisar a l'Alcalde pera que dos individus de la ronda fossin destinats a vigilar las estacions dels ferro-carrils ab lo fi d'evitar

que's fessin introduccions d'amagatotis.

Donchs això, tinguinto ben bé en compte, també portarà de cua, y sinó ja veurán com no passarán molts días sense que surtin ab lo qüent de que la ronda és insuficient pera vigilar tots los indrets; y que si's vol que no hi haja contrabando, cal que s'augmenti'l número d'individuos d'aquella. Y d'aquí vindrà'l nomenament de dos o tres personas més; y pagant la pubilla quedarán satisfets altres tants que en las eleccions feren bona feyna a favor de determinats elements.

Y després d'això, qui vulga obtenir algun empleo en consums, ja sabrà'l medi de procurársel; n'hi haurà prou ab que fassi fer un matute, y com aixís quedarà demostrat que falla vigília, serà segur que'ls nomenaments plourán a mida que vagin surint pretendents.

Al veure tots aquests desgavells y probas d'administració dolenta, ns fa dubtar si som a un poble culte ó bé a un llogaró, perquè això de que hi haja quartos per tot lo que siga afavorir als protegits dels cacichs y que quan se tracta de cosas que honran als pobles, com per exemple, l'ofèrter un premi pera'ls Jochs Florals de Barcelona, s'contesti que apesar de su amor a la literatura catalana, no puede contribuir a la fiesta concediendo un premio, por tratarse de un gasto voluntario; francament, fa surtir los colòrs a la cara y demostra que'ls que aixís procedeixen ni aiman la literatura, ni saben lo que això és, ni tenen carinyó a la terra hont nasqueren y fins fan dubtar si'n són fills d'aquesta terra.

Ja teníam rahó quan en altre article, que publicarem fa alguns días, deyam que certa gent sols se cuidaria de crear noves plassas y d'augmentar sous pera afavorir ó pagar serveys als qui's portaren bé quan las eleccions. Y'l poble tan mansó que no ho veu ni ho comprèn això!

L'Obra del Diccionari Catalá

B.—Concordansa del participi ab lo terme d'acció

Es això un altre punt de discrepància completa entre la sintaxis catalana y la castellana.

Ja se sab que las llengüas romàniques formaren lo que diuen los temps composts (preterit indefinit, anterior y pluscuamperfect, futur perfect y condicional perfect) ab l'ausiliar haver o tenir (dels llatins habeo y tenere) y lo participi passiu del verb que's conjuga, fora aquells verbs que hem vist que prengueren l'ausiliar ésser. Aquesta manera de formar temps ja's coneixia dins lo llatí. Cicero a voltas deya: habeo perspectum, habeo cognitum, satis dictum habeo, en lloch de perspexi, cognovi, satis dixi (Díez, Gram., T. II, Conjug. actif. p. 197). Dins lo llatí popular succia lo mateix. Du Cange cita, entre altres, aqueixa expressió: postquam EAM SPONSATAM HABUIT, en lloch de postquam EAM SPONSAVIT. De manera que las expressions he vist un amic, he agut locat un llibre, són la traducció literal de habeo visum unum AMICUM, habuit tactum unum LIBRUM. Y per lo tant, si amic y llibre passava del singular a ne'l plural, havia de dir en llatí: habeo visos duos AMICOS, habuit tactos duos LIBROS, això és, he vist dos amichs, he agut locats dos llibres. Y si en lloch d'èsser masculins, eran noms femenins, deyan en llatí: habeo visam unam AMICAM; habeo visas duas AMICAS; habeo clausam unam PORTAM, he tancada una porta, etc. De manera que originativament los participis de tals temps composts, per força havien de concordar ab lo terme d'acció; això demanava la gramàtica y la lògica, y per lo mateix totas las llengüas neolatinas adaptaren tot d'una tal concordansa.

Però poch a poch s'anà alterant la cosa perquè'l participi's considerava com a més adherit a l'ausiliar, formant tot una cosa ab ell, que no ab lo terme d'acció, y al cap d'alguns segles, devers lo XIV, quedaren divididas las neolatinas en dos boldrons sobre aquest particular; lo castellá, lo portugués y'l valach, que feren invariable'l participi, no concordant lo may ab lo terme d'acció; v. g. he comprado un libro; he vendido mis libros; he escrito muchas obras; etc., y la llengua d'oc, lo francès y l'italiá, que mantengueren y mantenen dita concordansa ab lo terme d'acció, si bé ab algunas divergèncias.

Lo francès té establerta la concordansa si'l participi va darrera'l terme d'acció; y si va devant, lo deixa in-

variable, com en castellá (j'ai reçu la lettre; la lettre je ne l'ai pas reçue); però fins a ne'l segle XIV lo feya concordar devegadas, valdement anés de vant. Vetaquí un parell d'exemples: «puis que le roy Philippe eut prise et ravie la contesse d'Augiers et mainteune par dessus sa LOIALE EPOUSE...» (Grandes Chroniques, édit de Paulin Paris, T. II, p. 249, ap. Darras, Histoire Générale de l'Eglise. Paris, 1875-88, 44 toms en quart T. XXIX, p. 17);—«Seignors, je ai veues vos LETRES...» (Ville-Hadoin, cronista del s. XIII, Conquete de Constantinople, §. 12);—«...A nous autres qui estions euloar li, qui avions oies nos misses...» (Joinville, cronista del s. XIII, Histoire de Saint Louis, §. 31);—«...avons ci arrieres ESCRITES partie de B. NES PA-ROLES...» (id. ib. §. 36).

L'italiá mantén la concoransa del participi ab lo terme d'acció si aqueix va devant, y si va darrera, tant concorda ab ell lo participi com no hi concorda (Díez, ib.).

La llengua d'oc seguí en sas diferents branques casi la mateixa lley que l'italiá.

Concretantnos a ne'l catalá, formulèm aixís la següent

Regla: Lo participi en los temps composts CONCORDA EN GENRE Y NOMBRE AB LO TERME D'ACCIÓ, tant si va devant aquest, com si va darrera, y encara que'l segulsa INMEDIATAMENT UN INFINITIU. Exemples: a) de participi devant; he tancada una porta; has ubertes dues cases; b) de participi darrera; la taula que has vista, és meua; de llibres no n'ha duts; c) de participi seguit d'un infinitiu: he fet a fer una crida.

Quan lo participi va devant lo terme d'acció, no hi concorda devegadas; y's comprèn perquè un no va a pensar sempre ab lo terme d'acció.

Aquesta és la regla que segueixen los nostres monuments escrits desde los primers segles de la llengua, ab algunas excepcions, fillas en part de la distracció o poca cura dels qui escrivien. Desde'l segle XVI aqueixas escepçions comensan a sovintejar, y aúmentan a ne'l segle XVII y XVIII, y pitjoran a ne'l XIX, tot de resultas de l'influència castellana.

Y's nota que la falta de concordansa se generalisa y casi desapareix quan lo participi va devant; però se mantén prou si'l participi va al darrera. Vetaquí una mostra de las provas que tenim preparadas sobre aquesta Regla. Las presentèm escalonant las citas dels monuments per segles y aboldronant las per regions, posant primer la concordansa del participi darrera, allavors devant, y allavors seguit immediatament d'un infinitiu.

Aixís ab aquest cuidado y treball de beneficiatí va examinant Mossèn Alcover tots y cada un dels punts gramaticals que donan verdadera fesomia a la llengua catalana, y la distingixen de las sevas germanas neolatinas, logrant ab aquests análisis presentarla ab tota la seva autonomia y independència; ab tot lo seu vigor y robustesa en l'estructura, y en fi, en tot lo que té de propi y ben seu que la diferencieja de las altres.

Molt d'espai necessitariam si volguéssim fer lo trasllat de tots los capitols y articles que, a semblansa dels anteriors, considerèrem de verdadera necessitat que's poguessin posar a l'alcans de tot lector y aimant de la nostra llengua, mes això és impossible, y ns hem de rendir a senyalar al lector com a cosa molt profitosa'l proveirse d'aquest volum del *Bulleti del Diccionari*, si és que vulga conèixer ab sa propia fesomia, per sa historia y punts diferencials, la llengua catalana, de la qual lo treball en qüestió de Mossèn Alcover, és la més hermosa apologia y la defensa més formidable que fins al present s'hagi fet.

Ab aquesta obra en Menendez-Pidal, qui la motivà, se queda fet una mómia sense que per enlloch i quedí un espirall ni una esquerdia per ahont respirar pugua y repndrer forsas, si per cas volgués tornar a empendresselas contra la nostra estimadíssima llengua catalana, ara més que may enaltida pel gran paladí mallorquí Mossèn Alcover.

LO VELL BALLADOR

Ab lo cutis rosat, los ulls d'un blau innocent y tendre sota las to's blanques de sas cejas, ab lo cap casi del tot pe'at, sols ab una mitja corona de cibells acotonats, los llavis illuminaats per un somris d'itxós, confiat, lo somris obert y plè de franquesa de la criatura que's diverteix ignorantment, aquell vell,—vestit ab una levita de forma passada de moda, ab

las solapas massa amplas y'ls faldons massa estrets, lo ventre encongí per una hermilla que devia haver conegut al seu propietari molt més que las camisas ficadas a dins d'unas calzas que s'entossudian en descobrir per sobre de las sabatas de xarol un xich peladas, uns mitjons grisís,—aquell vell, repetixo, apareixia com un símbol de bondat y resposta com absolut a l'ideal que un acostuma a formarse de l'avi.

Era molt fàcil imaginarse que cada arruga del seu front demostrava una virtut domèstica amagada y que posseïa en algún lloch nèt a que agradava enfilar-se a la seva falda estirantli'l bigoti y perals que tenien las butxacas sempre plenas de llinaminaduras y la memoria de qüestions.

Semblava que tenia molt gust a pendre part en aquell ball donant los salóns Grand-Hôtel National a benefici de no sé quina caixa de retiro.

En mitj de tants joves elegants, ab los seus frachs—que dirigián als miserals cops d'ull satisfets, orgullosos de la seva petxera lluenta, del seu bigoti ben cargolat, de las sevas sabatas punxagudas, en mitj de tantas noyas tant esquisidament hermósas, sota la frisansa del tul y'l cruixir de la seda, semblants a grans flors esblaimadas y delicadas; y que totas se consideravan com reynas de la festa, ubriagadas d'orgull innocent, lo pobre vell era una nota d'emoció deliciosa y la seva presència semblava solzament aconsellar a la joventut que no deixés ni un vals ni un rigodón, sinó que era també com si's hi dugués la seva benedicció familiar.

Las mamás enrahonavan, mentres las sevas fillas saltironavan, feyan las sevas alabansas y la seva roba passada de moda no excitava més que burles ignotans. Trobavan que allò encara li donava més los aires d'avi, y'ls faldons curts de la seva levita despertavan en las ànimas tendras records preciosos. Las viudas recordavan sospirant que'ls seus marits duyan un vestit semblant lo dia del seu casament feya vint o trenta anys. Algunas persones deyan que'l respectable hauria acompanyat al ball a las sevas ne'tas o reñetas y que l'expressió d'alegría tan sincera, tan expressiva que s'ajuntava en lo seu rostre, demostrava'l triomf de veure a las sevas estimadas més hermosas que totas las altres.

Però sobretot provocava l'admiraçió de las senyoras perquè ballava. Hi havia tants marits joves que en la forsa de l'edat que s'entregavan en la sala de fumar que allargava'l quarto, ahont estava instalat lo buffet, al plaer d'interminables partidas de cartas! Y fins los joves, ab somris esceptichs o aburrits, se passejavan en grupos a través dels salóns; ab las mans al darrera, insensibles a las temptacions dels valsos dirigint cap a las noyas esguarts que las mamás calificavan d'impertinents; y murmurantse a cau d'orella frases que sense sentir las declaravan inconvenients.

—¡Ah! aquell vell donava un bon exemple a tots aquells xixarells! Y ara! al ball s'hi va pera ballar! Mallaguanyada feyna de midarse sí'ls joves no ballan! Vint anys enrrera no hauria succeït! Al menys aquell vell conservava las tradicions de la galanteria!...

Aquestas eran las impresions que las mamás se cambiavan ellas ab ellas.

Jo mentres seguia ab un viu interès las hassanyas coreogràficas del bon home,—y no hi havia res tan divertit; los seus faldons artístichs, la seva calva; las sevas sabatas; la seva totxeria, feyan una eloquent caricatura,—vaig sentir de sobte un petit xiscle, al mateix temps que un sospill ràpid de seda esquéixada.

Ay! lo pobre vell acabava de posar lo peu sobre la cóa d'una valsadora, y d'arrancar del farvalá de las sevas faldillas més de dos pams de punts. Se precipità cap a la víctima de l'accident, y vermell, tremolós, botejant:

—Oh! senyoreta, dispensin!... Crengui que estich desesperat. Hi ha tanta gent que no queda lloch pera ballar!... Però'm sembla que aquesta desgracia se podrá arreglar... Hi ha una modista contractada per la casa. Al cap-de-vall de la galeria a la dreta... Ah! ho sento molt senyoreta, ho sento molt!

Tota esblaimada, a punt d'esclatir en plors la pobre joventeta a qui'l bon vell havia malmès lo vestit no tingué altre recurs que anar a reclamar los ausills d'aquella modista providencial, que'l prudent director de l'establiment posava a disposició de las balladoras.

Instalada en un salonet que donat

Xocolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica per complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trobaran surtit de totes las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí. Lo dipòsit está instalat en lo **Colmado Pelayo**, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

va a la ga'eria que vorejava tot lo llarch de la sala, no s'estava gaire en vaga. Casi a cada ball una graciosa desesperada venia a demanarli que arreglés algún desperfecte del seu vestit. Tan aviat era una cinta del cós que s'havia descusit, com una garranda que amenassava caure. Però las desgracias més freqüents eran deudas a la mala trassa dels balladors: arrastrats pel remoli dels valsos, trepitjavan sense vergonya las còas, que com onada's escumosas de blondas venian a estrellarse contra las sevas camias, semblants a las onas infladas que's desfan frissosas contra'l rocám de la platja.

Varias veus s'aixecaren pera planyer a la víctima del bon vell, però aquellas mateixas veus lluny d'acaparar al pobre home ab murmuracions serias li concedian circumstancias atenuants.

Es ben bé una cosa amohinosa! murmuravan las mares: — queixa pobla noya ab un xich més de desmayo... Però, què hi vol fer! un no pot enfadar-se ab un vell!... Y él semblava desesperat, tan confós!... Feya pena!

Si això m'hagués succeit a mi— xiuxiuejavan al meu costat una tendre y simpática nena,— y si s'hagués tractat d'un jove m sembla que prou li hauria fet l'obsequi d'un parell de bofetadas!... Pif! paf!... Ah! però... —lo recalca una moreneta molt aixurada, no ho sé pas lo que hauria fet. M'hauria tornat boja de rabia y despit!... Però a un vell se li pot perdonar!... Es clar que no se li poden donar las gracias, però tampuch s'hi pot una enfadar!... Y ademés ballar a naqueixa edat és donar un gran exemple a tots aqueixos xitxarellos que's passan la nit al buffet.

Com avergonyat de sí mateix lo pobre vell se'n havia anat tot trist a un saló lateral, y jo'l seguia de lluny perquè m'interessava; lo planyia y un consentiment de simpatia m'atreia cap a mi.

Ab gran sorpresa meva, lo vell va demanar a una senyoreta'l ball següent que era una massurca.

Éra ben bé tenir esperit. Mentres saltava ab una gracia un xich encajorada, vaig dedicar una atenció especial a las sevas sabatas; de primer me semblá que las havia miradas malament, tan amplas, pesadas y barroeras las vaig veure; com més las anava estudiant se me apareixian com instruments de destrucció. Cada vegada que un vestit, ab un graciós moviment de vano se aventurava aprop seu, me feya tremolar; agafavan l'aspecte de martell y quedava molt sorprès sinó m'feriam las orellas l'esqueixament de las robes.

No obstant la massurca s'acabá sense contratemps. Seguien uns llanceros... A la tercera figura, crac! ressoná un crit doble... Las sedas gemegaren dolorosamente. Lo nostre home havia posat cada un dels seus peus sobre una còa... Y quin desastre!... Una encisadora senyora morena que duya un vestit de seda crem recubert de «caupilly» negre, recullia ab desesperació un bossi de blonda; una joveneta vestida de fail malva, quinas faldillas estavan guarnidas ab flassos de musselina casi tots malmesos, se tapava nerviosament los ulls.

Humil, tremolós, lo pobre vell demanava que dispensessin la seva toixeria y insinuava que la modista ho podria arreglar tot. Tenia llágrimas en la veu y fins sas mateixas victimas acabaren per entendre-se. Aquella negada casi varen planyer. Acompanyá'l «vestit malva» y las faldillas «chantilly» fins al saló reservat a la cuadora; se desféu en saludos y fugí.

Vaig seguirlo. Las sevas desventuras me l'heyan ca' la vegada més interessant, tot excitant la meva compassió. Se'n aná a un altre saló de l'ingens hotel, sala proveïda de sofás, daurada ab columnas, masaychs, ab archs moreschs que figuravan vagament un palau árabe. Los balladors anavan a reposarhi. Però algunas personas a las que repugnavan las empenas del saló gran hi balla-

van al sò d'una música ofegada sobre una catifa groixuda.

Quan vaig veure al bon vell que s'inclinava devant d'una joveneta y li demanava un schotis, vaig preguntarme sinó era víctima d'un mal somni.

Però no! estava ben despert. —Lo pobre home no está bõ!— vaig pensar ab llástima... Y ara! ja van tres vestits fets malbé y això no'l detura!... Aqueix vell de segur que rapapieja!... Y aqueixa joveneta dú un vestit de guipur sobre musselina!... Seria una llástima!... Y és tan delicat aqueix guipur!—

Però l'orquesta ja comensava'l schotis. Vaig tremolar al veure que las sabatas del bon home s'aixecavan... Ah! aquellas sabatas destructoras de gracia, d'elegancia y de bellesa!... De sobte la desgracia la joveneta doná un giravol, y caigué com una flor arrencada pera la tempestat, mentres lo vell s'entrebancava ab lo guipur...

IV —Ara, vaig pensar—compréndrá y per fi's deturará!— Jutjis lo meu esglay! Passant a un altre saló vaig veure al bon vell, plé de tranquilidat, que's disposava a tornar a ballar! Y cambiant lo lloch de las sevas hassanyas, ara al jardí d'hivern, ara al saló Lluís XV, visitant l'una darrera l'altra totes las salas de l'hotel, seguia sacrificant vestits ab un entusiasme veritablement extraordinari!

—Quí deu ser aquest ballador rabios?— me deya. La casualitat me doná l'explicació. Després del darrer bal, cap a las cinch de la matina, vaig veure que'l bon vell se dirigia cap al saló net de la modista, que era una velleja d'uns seixanta anys, burleta, viva y endressada, y vaig sentir aquest fragment de conversa:

—Y donchs! rateta, han marxat béls negocis? Ah! jo prou he treballat! Al menys t'he enviat dotze parroquianas!... —Val més aixís, Serafi!... No hem pasperdut la nit!... Al menys dech haver guanyat uns seixanta francs!... —Lo vell era'l marit de la modista y pera donar feina a la seva muller havia ballat ab tant entusiasme.

GASTON DERYS. (Traducció d'en LLUÍS BARTRINA)

Comentarios

Lo plet dels lliberals

Ja tenim a punt d'orga lo flamant partit democrátich. Ha costat molt d'embastar, però per fi l'espavilat gallego populisador d'en Meco s'ha calsat la quefatura.

Molts lliberals que quan se celebrá l'Assamblea no sabian per quin cantó's decantaria la balansa del pressupost, y's descompartinen casi tants a tants a favor d'en Montero y d'en Moret, ara que ja's veu clar que la persona ben vista en enlairadas regions és en Montero Rios, los duptes los han desaparegut y casi tots forman com un home al costat de l'heréu d'en Sagasta, l'ilustre canonista.

Los del nou partit no s'han dormit a la palla; ab quatre dias ho han arreglat tot y'ns han exposat un programa que, vaja, no's pot demanar res mellor. Veritat que en Montero no ofereix res concret, que en la corda fluixa treballa potser ab més art que no ho feya en Sagasta, però què significa això devant de la democracia? Res, y s'explica que en Montero s'hagi decantat del *lado de la libertad*, perquè això sempre engresca als babaus, no comprometa a res y sempre queda'l recurs d'exercir los més grans dels despotismes a nom de la santa llibertat; perquè aquí som aixís: basta que un home's digui democrata o lliberal pera que se li perdonin, y devegadas aplaudeixin, actes de verjader cessarisme. Exemple: Lerroux per no citar-ne d'altres.

Però deixant totes aquestas filosofias, què me'n diuen de Moret? Que'l pobre s'ha quedat a la lluna de Va-

lencia y en disposició de mereixer... Lo que és aquesta vegada te l'han ben fugida.

Progressant

En moltes cosas podrém anar a la cúa dels estrangers, però en l'industria del timo, indubtablement Espanya ocupa un lloch preeminent.

Vegin sinó lo que li vá passar l'altre dia a un mussiú que havia vingut a fer un *voyage de plaisir* per Espanya: que's posá al llit rich y's despertá pobre. Lo fet ha ocorregut en una fonda de Barcelona, ab la particularitat que portas, panys y tot ho trobá tal com ho havia deixat, menys una pila de mils francs y algunas alhajas que volaren per art de encantament.

Y de timos? No passa cap dia a Barcelona que la policia no hagi de obrir los ulls a estrangers que venen a recullir importants tresors... Sense anar més lluny, l'altre dia arribaren un parell de russos procedents de Sant Petersburg que havian picat lo am de la maleta plena de diners, enterrada per un capitá actualment empresonat per delictes polítichs... Gracias a la policia ls russos salvaren las 8.000 pessetas que's necessitavan pera desenterrar lo *mort*, dich la maleta.

Y ara calculin vostés los timos que s'efectúan sense que'n sápigam res ningu, perquè's dona'l cas que moltes vegadas lo timat calla y soporta la perda de diners pera no passar per tonto o ignocent.

Clar que hi ha molta gent per aquí que's burla dels estrangers perquè ab tanta facilitat se deixan enganar ab quèntos inverosímils y mal enginyats; però cal tindre en compte que a l'extranger s'empassen qualsevol barbaritat que's digui d'Espanya, país que en general desconeixen.

Sols aixís s'explica que tants y tants caiguin al parany de la maleta y dels tresors soterrats en èpocas de revolució.

NOVAS

Un estimat amich nostre, que ans d'ahir concorregué degudament convocat a la Junta municipal de vocals associats, nos escriu una extensa carta relatant lo succéit en aquell acte, carta que sentim no' poguer publicar per falta absoluta d'espai.

Malgrat estar convocada la Junta pera las set del vespre, tingueren de esperarse ls vocals fins a las vuit, sens mereixer la més petita consideració de l'Alcalde, donchs primer se'ls tingué en la sala dels porters, y després, a l'entrar al saló de sessions l'Alcalde y'ls regidors presents los deixaren sols ab evident falta de delicadesa y cortesia.

Quan al veure la manera com eran tractats, los senyors vocals se disposavan a retirar-se, no sens haver protestat devant dels representants de la premsa, se presentá'l Sr. Sans preguntantlosi *qué volian* y com s'entérés de que'ls vocals que eran majoria anavan disposats a votar contra'l presupost municipal, volgué arribar a un acort amistós, lo que no conseguí perquè'ls vocals cumpliren immediatament lo seu propòsit d'anarsen.

Lo succéit demostra ben a las claras lo que pot esperarse d'un Ajuntament que d'aital manera's burla del poble que paga. Verdaderament may s'havia procedit ab tanta incorrecció y falta de mirament.

Y són aquests senyors, regidors perpétuos y *dinástichs* los que havian d'ésser garantia d'ordre, de moralitat, de respecte y de decencia?

En lo proper número'ns ocuparem d'aquest assumptió ab la deguda extensió.

En lo darrer presupost de l'Estat se consignavan 5.425.000 pessetas pera subvencions a diferents ports d'Espanya, inclús lo nostre.

En lo presupost pera l'any vinent se suprímia aquesta important quantitat, però degut a las gestions dels diputats interessats la comissió de Presupostos acceptará una esmena

concedint per subvencions 2.000.000 de pessetas.

La rebaixa es important y cal que nostres diputats treballin pera que'l nostre port no's quedi sense subvenció, encara que siga petita.

Orfebreria religiosa y ornamentals de Iglesia.—J. CABALLÉ GOYENECHÉ.

Atenent l'indicació que fey m en nostre darrer número, veyém ab gust que'l Sr. Virgili s'ocupés en la sessió del divendres, de la claveguera de la carretera de Castelló.

Aro sols falta que la comissió nomenada activi los gestions pera que l'esmentada claveguera's construeixi prompte, ja per l'Ajuntament o Obras públicas. La salut dels vehins d'aquella barria la ho exigeix.

Neurastenias.—Neurosteógeno Sugañes.

Constituída ja definitivament la societat mútua de propietaris ab bon nombre d'associats, la Junta Directiva ha acordat que junt ab la Cambra de propietaris de Barcelona y otras societats de Reus, Gerona y demás poblacions, se reclami de las Cortes la supressió de l'impost tranzitori del 10 per 10 que sobre las fincas urbanas s'imposá quan la guerra de Cuba y que's vé abonant com si persistissin aquellas anormals circumstancias.

Nostre distingit amich y company en Pio Sedó y Peyrí, en atenta salutació que li agraim, nos participa haver obert son despatx d'advocat a la vila de Falset, carrer d'Abaix 5 y 7, entressol.

No cal dir que desitjem a l'amich Sedó molts y profitosos avensos en sa carrera.

—Camisas y corbatas alta novetat. Camisería de Pau Brú, Comte de Rius, 20.

Cansat de probar específichs sense cap resultat. L'únic que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESH SUGAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Malalties nerviosas y del ventrell

Consultori especial del Dr. Homs y Parellada. De 3 a 5 tarde.—Dias de festa de 1 a 2 Pelayo, 9, 1.ª BARCELONA

Doctor Girona Magriñá

Ex-Jefe de la Clínica Cardenal

CIRUJIA GENERAL (OPERACIONS)

CONSULTA
Rambla Catalunya, 31 de 2 a 4
Unió, 16, (Clínica) de 11 a 12

Gratis als pobres — BARCELONA

La Confiansa

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESCH BOVÉ

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ) TARRAGONA

LO NOTARI ARXIVER

Don Simó Gramunt

ha traslladat sa habitació y despatx a la casa núm. 17 del carrer de Sant Agustí.

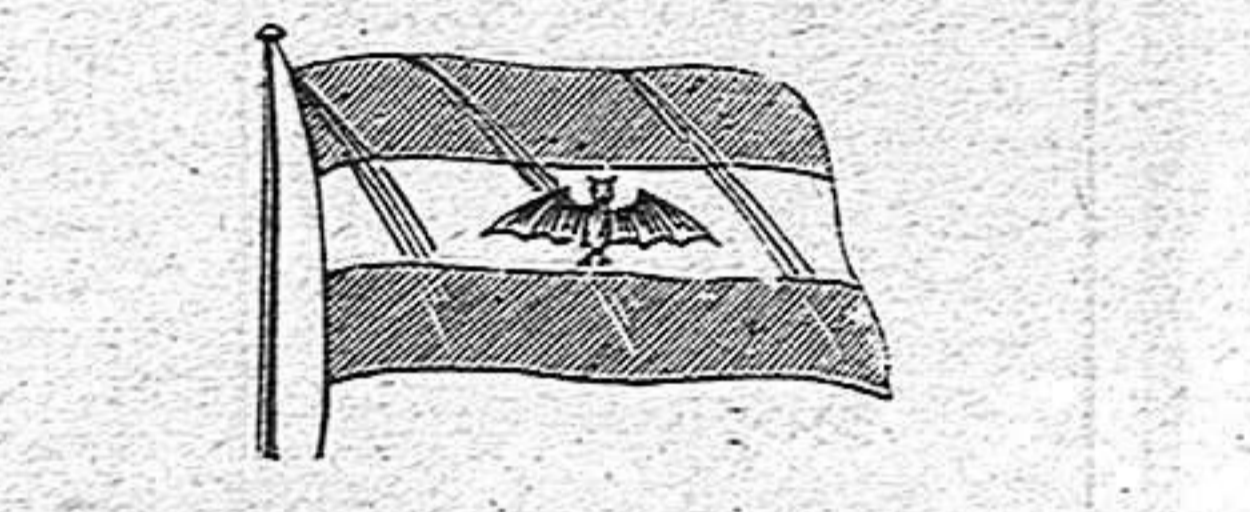
Vapors de Tintoré y C.ª

BARCELONA
Pera Liverpool sortirá lo día 1 de Desembre lo vapor **Tambre**. Admet càrrega y'l despatxa son agent don Modest Fénech.

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.
Sortirá d'aquest port lo día 3 de Desembre lo vapor **Cabo S. Vicente**, son capitá, D. Garraizazu, admetent càrrega y passatgers pera ls citats portis.
Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Compañía Valenciana de Navegació

Linia regular de grans y ràpits vapors

ENTRE Espanya, França è Italia

Vapors de la Compañía

Sagunto, Alceira, Játiva, Grao, Martos, Cabañal y Denia

Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana esca-la quinzena a **Liorna**. Pera Valencia, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva los dijous de cada setmana. Viatjes extraordinaris a **Marsella y Niza**.

S'admet passatge y càrrega a nolis reduits. S'admet càrrega ab noli seguit y coneixement directe pera New-York, Nápols, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordo a Génova.

Agent: D. Román Musolas

Carrer d'Apodaca, 38.—TARRAGONA.—Teléfono, núm. 34

Pastillas Morelló

Obren per inhalació dels agents antiséptichs, anti-catarrals y anti-asmátichs que's desprer en mentres van desfente per la boca. CURAN LA TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, etc., etc. Farmacia de l'autor, Porta de l'Angel, 21 y 23 Barcelona

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixe

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	D. Joseph Ciurana y Cabré
Vis-president.....	D. Pere Company y Molins
Administrador general.....	D. Bonifaci López Muñoz
Idem id. suplent.....	D. Pere Rius y Fàbregas
Vocals.....	D. Joan Rovira y Palau
	D. Vicens Pira y Brils
	D. Joseph M. ^a Lorzurt y Barbany
	D. Felip Durán y Piqué
	D. Vicens Aldrueu y Prats
	D. Edelmir Borrás y Lozano
	D. August Vidal y Parera
	D. Lluís Massó y Simó

Direcció i oficinas: Rambla de Catalunya, 52

D. Legat a la provincia de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando.

MAQUINARIA

agrícola, industrial y vinícola

Complet assortit en ferreteria

MARCELÍ VICENS

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta provincia de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructors d'arada y bógits pera ondas llauradas y demés màquines agrícoles.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable

Única que conté 80 per 100 d'oli de fetge de bacallá y glicerosfats y hipofosfats de calcs y de sos.

Aprobada y recomenada pels Col·legis de Metjes y Farmacèutichs de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtic de Farmacia de Madrid y Codina Langlin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenvolupament físic, creixença d'ossos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas dèbils; pera las enfermetats consuntivas, convalescencia, diabetis, tos, catarris, tísis, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas.
A Tarragona, Major 14

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de uou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de duas a las tres de la tarde.

DIBUJ.—Pera senyoretas: A la mitja hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou xal vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigues de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bó, que resisteix tota proba al devall d'uu canaló.

Ademés, també té uns vanos qn'i ai Rafel ni Murillo los podrian fer melló, apropiat per regalós, causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totas menas que són molt barato y bons.

Mellor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

CENTRE D'INSTRUCCIÓ MUSICAL

DE TARRAGONA

EN LO

« SALÓ AYNÉ »

Ha quedat oberta la matrícula pera l'ingrés a las classes de Solfeig, Teoria de la música, Piano y Instruments d'arch.

Lo dia 1.er d'Octubre quedá obert lo curs de 1903 a 1904.

*** HORAS DE CLASSE ***

Senyoretas: de 5 a 7 de la tarde.

Noys: de 6 a 8 de la nit.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 21, PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Gran fábrica de braguers

34, Unió, 34

Hernados (TRENCAETS)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y práctichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trenaduras.

Grans existencias en braguers de goma pera la curació radical de las trenaduras congénitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent a Cirujía y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que han tingut ocasió de conèxela, tant per los gèneros de son catàlech com per los preus reduhits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34, TARRAGONA

ABONOS

químichs y minerals garantits per son mé alt poder fertilisant, elaborant los compleus especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla etc., grans llegums etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.-TARRAGONA

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Méndez Núñez, 16, 2.ª-TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Méndez Núñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1.50 plus
Fora..... 1.50
Extranger..... 2.00
Número d'ayuy..... 0.10

Anuncis a preus reduhits

Sorteo de los premios, 17 de Diciembre

GRAN LOTERÍA DE DINERO

600,000

Marcos ó aprox. Pesetas

1.000,000

como premio mayor pueden ganarse en caso más feliz en la nueva gran Lotería de dinero garantizada por el Estado de Hamburgo.

Esp. cialmente:

1 Premio a Marcos	300000
1 Premio a Marcos	200000
1 Premio a Marcos	100000
1 Premio a Marcos	80000
1 Premio a Marcos	60000
2 Premios a Marcos	50000
1 Premio a Marcos	45000
3 Premios a Marcos	40000
1 Premio a Marcos	35000
5 Premios a Marcos	30000
5 Premios a Marcos	20000
3 Premios a Marcos	15000
16 Premios a Marcos	10000
40 Premios a Marcos	5000
100 Premios a Marcos	3000
160 Premios a Marcos	2000
619 Premios a Marcos	1000
812 Premios a Marcos	400
32014 Premios a Marcos	169
20017 Premios a Marcos	900, 200, 144, 111, 100, 78, 43, 21

La Lotería de dinero bien importante autorizada por el Alto Gobierno de Hamburgo y garantizada por la hacienda pública del Estado, contiene 111.000 billetes, de los cuales 53.795 deben obtener premios, inclusive 8 premios extraordinarios.—Además se reparten al final de la lotería 57.205 billetes gratuitos valederos para la primera clase de la siguiente lotería.

Todo el capital asciende a
Marcos 10,856,562
ó sean más de **Pesetas 18,000,000**

La instalación favorable de esta lotería está arreglada de tal manera, que todos los arriba indicados 53.795 premios incl. 8 premios extraordinarios hallarán seguramente su decisión en 7 clases sucesivas.

El premio mayor en caso más fortuito de la primera clase que pueda importar Marcos 50.000, el de la segunda 55.000, asciende en la tercera a 60.000, en la cuarta a 70.000, en la quinta a 75.000, en la sexta a 80.000 y en la séptima clase pueda en caso más feliz eventualmente importar 600.000 especialmente 300.000, 200.000, 100.000 Marcos etc.

La casa infrascripta invita por la presente a int resarse en esta gran lotería de dinero. Las personas que nos envían sus pedidos se servirán añadir a la vez los respectivos importes en billetes de Banco, ó sellos de correo remitiéndonoslos por valores declarados, ó en libranzas de Giros Mútuos sobre Madrid ó Barcelona, extendidas a nuestra orden ó en letras de cambio fácil a cobrar por certificado. Se pueden hacer entregas por nuestra cuenta tanta en el Crédit Lyonnais de Madrid como en todas las Agencias de este establecimiento en Provincias, en este último caso se debe indicar que la consiguiente entrega ha de traspasarse al Crédit Lyonnais en Madrid para su abono en nuestra cuenta. En todo caso se debe mandarnos con el pedido el recibo correspondiente a Hamburgo.

Para el sorteo de la primera clase cuesta:

1 Billete original, entero: Pesetas 10
1 Billete original, medio: Pesetas 5

El precio de los billetes de las clases siguientes como también la instalación de todos los premios y las fechas de los sorteos, en fin todos los pormenores se verá del prospecto oficial.

Cada persona recibe los billetes originales directamente que se hallan provistos de las armas del Estado, como también el prospecto oficial. Verificado el sorteo, se envía a todo interesado la lista oficial de los números agraciados, provista de las armas del Estado. El pago de los premios se verifica según las disposiciones indicadas en el prospecto y bajo garantía del Estado. En caso que el contenido del prospecto no convendría a los interesados, los billetes podrán devolverse pero siempre antes del sorteo y el importe remitido nos será restituido. Los pedidos deben remitirnos directamente lo más pronto posible, pero siempre antes del

17 de Diciembre de 1903

(Fecha del sorteo)

VALENTIN Y C.^{IA}

Expendeduría General

Hamburgo (Alemania)

Para orientarse se envía gratis y franco el prospecto oficial a quien lo pida.

Farmacia Plana

al costat de la antiga
CASA FIGUERAS
REAL, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygua minero-medicinal
TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebolledo 20

En aquesta casa trobará la industria, la agricultura y las arts, un complet surtit de drogas, sulfat y primeras materias para alhunos ab riqueza garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la millor marca
TARRAGONA

Serveys de la Companyia Trasatlántica

Linia de Cuba y Méxich.—Lo dia 16 de Desembre sortirà de Bilbao, lo 19 de Santander y'l 20 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y carrega pera Costafirme y Pacific ab trasbord a Habana al vapor de la linia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Nova-York, Cuba y Méxich.—Lo dia 26 de Desembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 30 de Cadiz lo vapor **Leon XIII**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Desembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cadiz, lo vapor **Manuel Calvo**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanita, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y carrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacific, pera quals ports admet passatge y carrega ab billetes y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Linia de Filipinas.—Lo dia 5 de Desembre sortirà de Barcelona, habent fet las escalas intermitjas lo vapor **Antonio López**, directament pera Port-Saïd, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Àfrica, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Linia de Buenos Aires.—Lo dia 2 de Desembre sortirà de Barcelona, lo 15 de Málaga y'l 17 de Cadiz, lo vapor **P. de Satrústegui**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Linia de Canarias.—Lo dia 17 de Desembre sortirà de Barcelona lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cadiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagan, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cadiz, Alacant y Valencia.

Linia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona y'l 30 de Cadiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escalas en Casablanca, Mazagan y altres ports de la Costa occidental d'Àfrica y Golf de Guinea.

Linia de Tanager.—Sortidas de Cadiz: dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanager: dimars, dijous y dissabtes. Pera més informes dirigirse a son agent **D. Emili Borrás**

Ayguaf SERRA

Aquesta triple aygua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab l'olor tend e, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. A ongrés importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Haja A la menuda: Farmacia del Centro.—Tarragona.—Demana AYGUA NAF SERRA